

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZAVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

KARDINÁL JOSEF BERAN
V ŘÍMĚ

V pondělí 22. února byl pražský arcibiskup dr. Josef Beran spolu s 26 dalšími arcibiskupy instalován v Římě kardinálem.

Komunistický režim, který kardinála J. Berana po léta věznil, konečně kapituloval před osobní statečností tohoto velkého člověka a kněze a povolil mu odjezd do Říma.

Podle věrohodných zpráv se kardinál Beran do Československa nevrátí a zůstane trvale v Římě.

DR. JURAJ SLÁVIK = 75

Dr. Juraj Slávik, o jehož záslužné práci není třeba psát, se ve Washingtonu dožil 75 let. Dr. Slávik si nepřál ani veřejných oslav ani oslavných článků k svému vzácnému výročí. A tož jen srdečné přání mnoha dalších plodných let.

Redakce a vydavatele
"Našich Hlasů"

SLAVNOSTNÍ VYDÁNÍ SOKOLSKÉ ZNÁMKY

Dne 15. února byla ve Washingtonu slavnostně vydána sokolská známka. Tělocvičná akademie, banket a oficiální vydání ve vládním auditoriu byly znamenitě navštíveny a americký tisk přinesl řadu pochvalných referátů.

Americký ministr pošt, John A. Gronouski a zástupci prezidentovy kanceláře se zúčastnili všech slavnostních podniků.

Během banketu vystoupili významní umělci, Eva Liková, Miloš Nekolný a čikágská Lyra.

Trochu mrzelo, že se nikdo nezminil o stavu Sokolstva v dnešním Československu a nikoho nenapadlo oznámit, že mezi přítomnými byli také poslední starosta a náčelnice Československé Obce Sokolské a zástupce jugoslávského Sokola, který přiletěl až z Argentiny . . . J. Č.

SOUTĚŽ PRO KANADSKÉ RYBÁŘE

Švýcarskými novinami proběhla zpráva, která, pokud vím, nevyvolala pozornost ve zdejších tisku, ačkoliv se jedná o budování velkého rybářského centra evropskými státy, přímo na dosah ruky od kanadského pobřeží.

Francie a Západní Německo zvětšují přístav v St. Pierre a budou na souostroví St. Pierre-St. Miguelon, které je francouzskou državou, velké rybářské centrum, vybavené továrnami a nejmodernějším strojním zařízením ku zpracování ryb. Francie a Německo nesou každý rok 40 procent nákladu a zbytek uhradí ostatní země Evropského hospodářského Společenství. Podniky mají být dohotoveny v roce 1966.

Oč zde jde? Zákony západního světa zakazují totiž rybářským lodím vyloďovat své úlovky nejsoušli ryby již zpracovány přímo na lodích. Lodí, které mají taková strojní zařízení, je ve zdejších vodách poskrovnu. Většina evropských lodí je proto nucena vracet se s plným nákladem ryb, ulovených v grónských a novofundlandských vodách do Evropy. Spracované ryby určené pro americké trhy musí být pak dopravovány z Evropy zpět do země určení.

Po dokončení projektu na ostrovec St. Pierre a St. Miguelon budou mít rybáři ze země Evropského hospodářského Společenství možnost vyloďovat a zpracovávat své úlovky v St. Pierre a ušetří dvojí cestu přes Atlantik a mohou úspěšně proniknout na americké trhy. To jistě bude vážná soutěž pro kanadské rybáře, J. a.

Poslední číslo měsíčníku "Canada Month" doporučuje, aby Kanada přijala během příštích 50 let alespoň 80 milionů přistěhovalců. V takovém případě by počet obyvatelstva v Kanadě dosáhl čísla 200 milionů v roce 2017.

ZMĚNILI SE? SLEPÁ SPRÁVEDLNOST?

(Pokračování v serii několika článků)

- jwf -

Pan Leonhard Drach je státním návladním zemské vlády Rheinland-Pfalz. V zemském ministerstvu spravedlnosti je znám jako pilný a osvědčený veřejný žalobce.

V říjnu m. r. byl uveřejněn otevřený dopis v "Frankfurter Neue Presse" v němž byl Drach obviněn, že byl během války nadšeným vykonavatelem nacistického teroru v Lucembursku. Zemský ministr spravedlnosti, F. Schneider, reagoval na otevřený dopis veřejným prohlášením 22. prosince v němž uvedl, že je sice pravda, že Drach byl dvakrát odsouzen lucemburskými soudy za válečné zločiny (r. 1949 na 15 let a r. 1951 na 20 let nucených prací), ale r. 1954 byl omilostněn lucemburským ministerstvem spravedlnosti, neboť se prý zjistilo, že Drach se nedopustil žádných zločinů a pouze konal "svou povinnost".

Dne 9. ledna 1965 na to vydal veřejné prohlášení lucemburský ministr zahraničí, Paul Werner, v němž kategoricky odmítl tvrzení ministra Schneidera a uvedl, že Drach osobně zavinil smrt mnoha lucemburských občanů. To to prohlášení ministra zahraničí doplnil ještě předseda lucemburské sněmovny a bývalý ministr

spravedlnosti, Victor Bodson, viačním prohlášením v němž uvedl, že Drach byl obávaným veřejným žalobcem nacistů, který požadoval trest smrti za sebemenší přestupky. Na jeho návrh byli popraveni: Jean Schroeder, poštovní úředník, za účast na jednání nové stávce při níž pohodil svazek dopisů na podlahu poštovního úřadu; obecní tajemník Worre z Wiltzu za účast na protestním pochodu proti vojenské povinnosti v německé armádě, jež byla lucemburským občanům Němci nařízena. Josef Barthlemy za umístění dvou kapslíků před domem "Ortgruppenleitera" v Bettenburgu, které kromě hlasité rány nepůsobily žádnou škodu. Více jak dvacet dalších lucemburských občanů bylo na Drachův návrh popraveno nacisty. Drach byl omilostněn r. 1954 lucemburskými úřady jen z humanitních důvodů a ne proto, jak tvrdí p. ministr Schneider, že se nedopustil zločinů. V závěru svého prohlášení vyjádřil předseda sněmovny podivné nad tím, že Drach, dvakrát odsouzený válečný zločinec je dnes představitelem spravedlnosti a práva v Německu.

Případ p. Dracha je další důvod k otázce: změnili se skutečně?

ČS. MLÁDEŽ VÍ KDE JE LEŽ

Tak zvané generační problémy - čili potíže s mládeží, jsou po celém světě. Nikde však se neskládalo tolik naděje a snahy pro výchovu nové generace, jako ve státech komunistických. Odříznutí od minulosti a světa byli vedeni jako kůň s klapkami na očích a směli vidět, slyšet a vědět, jen co si komunisté přáli a výsledek je, že nepoznali pravdu, ale poznali, kde je lež. Jak komunistům zklamal čs. mládež a nebo naopak, se dovidáme v Literárních novinách z 16. ledna t. r. v článku Miloše Honznuera:

Svazáci funkcionáři vzpomínají padesátých let - kolik to nadšení a zápalu pro socialismus! Zlatý věk . . . ? Měli "košile modré a srdce rudá". Hlásili se dobrovolně na jakoukoli práci, pracovali zadarmo, večer studovali otázky leninismu a připravovali program, jak zvýšit zítřka výkon. Na ty, kteří si po práci šli lehnout do lesa, nebo dokonce toužili se projít s dívkou, se dívali s pohrdáním. Vykládali vagony nadšeně ať před, nebo po směně, s výčitkami svědomí se od

všechny dosavadní experimenty, které nám komunistické hospodářství předvedlo, upevňují v nás přesvědčení, že komunistická ideologie není způsobila, aby vlastními prostředky vytvořila pružný a efektivní systém řízení hospodářství. Proto se skepticky díváme i na tento nový pokus, třeba více přihlíží k realitě života a ke skutečným možnostem naší republiky.

Již sám fakt, že vedení KSČ na uvedeném zasedání přijalo zároveň usnesení o prohloubení vedoucí úlohy strany, svědčí, že si aparát strany chce ponechat v rukou všechny hlavní páky v hospodářství. To nevěští nic dobrého, jak pro nově zaváděný systém, tak pro ředitele a technické vedoucí podniků, jimž se ukládají velké úkoly a velká odpovědnost. Bez sporů a bojů o meze nového způsobu řízení se to neobejde. A výsledek těchto bojů rozhodne nejen o osudu nového systému, ale i komunistického hospodářství vůbec.

Pokračování na str. 3

DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices"
Publishing Co., 1265 Queen St. W.,
Toronto, L.E. 6-2135. — Printed by
Litera Printing Co., Toronto.
Subscription: Canada \$ 4.00, all
other Countries: \$ 5.00

No. 8. (404) Vol. XI

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT.
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.

Saturday, February 27th, 1965

NOVÁ HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA KOMUNISTŮ

Arno Hais.

Konečně se i v Československu odhodlali veřejně přiznat, že v jejich hospodářském systému není všechno v pořádku. Doposud tvrdili, že jejich systém je nejdokonalější ze všech možných systémů hospodářských. Když to v něm skřípalo, byla to vždy vina dělníků, kteří předepsané plány neplnili. Dnes uznávají, že chyba je v systému, což je nesporný pokrok. Když jsme to od počátku říkali my - označovali to za projev našeho banálního a archaického antikomunismu.

Že pravda byla a je na naší straně, dosvědčuje fakt, že nejen čs. komunisté hledají nový "model" pro svou ekonomii". V ČSSR se k tomu odhodlali téměř poslední - teprve, když hospodářští liberálové v Sovětském svazu - Lieberman, Trapeznikov, Leontev a j. - prorazili se svými reformistickými názory a mohou nyní veřejně v moskevské "Pravdě" se dožadovat změny tuhého systému hospodářského plánování a když se stejnými názory vystoupili někteří ekonomové i v ostatních tzv. socialistických zemích, v Sovětském Německu, v Maďarsku, Polsku, ba dokonce i v Bulharsku.

Všichni hledají o překot nové, a jak tvrdí účinnější formy a metody plánovitého řízení hospodářství a odsuzují zastaralé teoretické i ideologické představy o socialistické soustavě řízení, která do nedávna byla ještě tabu a proti níž se nesmělo ozvat jediné slovo kritiky.

Jednou provždy bylo totiž v komunistickém světě 'dokázáno', že kapitalismus je retrogradní hospodářský systém. Socialistický systém plánovitého hospodářství sovětského ražení byl prohlášen za jediné pokrokové, za systém, který je na neustálém vzestupu. Komunisté tehdy velkoplansky hodili "odumirájícímu" kapitalismu rukavici a vyzvali ho k hospodářskému soutěžení. V brzkou se přesvědčili, že v soutěži s ním zůstávají pozadu. K svému údivu poznali, že kapitalismus neustrnul ve svém vývoji na úrovni analýzy ani Marxe ani Lenina a přes všechna přorokství komunistů se vyvíjel dále. Poznali, že své poučky o absolutním zbídačování proletariátu a všeobecné krizi kapitalismu vykládali nejen jednoznačně, ale také jednostranně.

Začali si proto soudobého kapitalismu více všimnout, studovat ho a od něho se učit. Při tom zjistili, že po celá léta byli zajatci ideologických předsudků a dogmat, povrchních a nevědeckých hledisek. Především předsudků, že využívají ní trhu, spjatém s pružným ekonomickým pohybem cen, je prý neslučitelné se socialistickou plánovitostí a cizím prvkem zanášeným do socialismu - jak doznal prof. Ota Šik v "Nové myslí" - říjen 1964.

V brzkou nato došlo k prvním kacířským formulacím, že socialistická výroba se nemusí regulovat jen plánem, ale také trhem a peněžně - zbožními vztahy. Od tud byl pak již jen krůček k doporučení kapitalistických léků pro ochotnou socialistickou ekonomiku. Dnes se komunisté již na rodohospodáři kající vracejí k starým ekonomickým zákonům klasického národního hospodářství: k zákonu nabídky a poptávky, k rentabilitě, ceně, zisku a úvěru. Na tomto faktu nezmění nic výklady některých komunistických ekonomů, kteří již napřed polemicky tvrdí, že "zbožně - peněžní vztahy" za socialismu jsou něco zcela jiného, než za kapitalismu. Jsou prý ekonomickou formou, v níž a jejímž prostřednictvím dochází k dovršení realizace všelidového vlastnictví. To prý znamená, že hodnota, cena, zisk,

úvěr nestojí vedle, nebo dokonce proti plánování, ale jsou formou, uskutečňující plánovitý proces socialistické ekonomiky - vykládá dr. A. Červinka v "Hospodářských novinách" - 16. 10. 1964.

Přihlédneme však, co se na toto poli má dít v Československu. Návrh zásad na zdokonalení plánovitého řízení hospodářství, který byl předložen v říjnu min. roku komisi odborníků, byl v zásadě schválen plenární schůzí ústředního výboru KSČ 27. - 29. ledna 1965. V usnesení KSČ přiznává, že dosavadní soustava řízení hospodářství neodpovídá dnešním poměrům a vyžaduje zásadních změn.

Jádrem těchto změn je nový způsob plánování a důsledné využívání zboží - peněžních vztahů. Na rozdíl od starého způsobu plánování, v němž dominovala snaha zajistit co největší kvantitativní růst výroby při praktickém opomíjení efektivnosti výroby a konečné spotřeby - má nový způsob plánování zajistit poptávku jak domácího, tak i zahraničního trhu.

Centrální orgán bude určovat jen základní dlouhodobý vývoj. Podnikům se ponechá veškeré konkrétní detailní hospodářské rozhodování. Podniky musejí vyrábět pro trh a vydělávat si důsledně na veškeré mzdy a jiné odměny pracujících prodejem zboží, které vyrobí. Čím lépe budou podnikat a hospodařit, čím dokonalejší a novější zboží vyrobí a čím více ho prodají - tím vyšší budou zisky a naopak.

Stát vymezí podnikům jenom obor podnikání, v plánech určí základní investiční úlohy, stanoví rovněž, kolik budou odvádět ze svých zisků do státního rozpočtu, poskytne jim investiční prostředky úvěrem, stanoví dobu splatnosti úvěru i úroky z něho, jakož i úroky z výrobních fondů, vymezí základní mzdové a cenové předpisy a určí jmenovitě výrobu některých deficitních výrobků, resp. výrobků pro jmenovité dohodu zahraniční dodávky.

Mzdy a platy zaměstnanců budou nyní bezprostředněji záviset na hospodářských výsledcích podniku. Odměny přitom nesmějí klesnout na úroveň základních mezd, které garantuje stát. Horší, či lepší hospodaření podniku se však bude moci projevit v pohyblivých částech odměn. Za každou ztrátu ve výrobě ponese odpovědnost ten, kdo ji zavinil.

Problémem samým pro sebe zůstává nákup surovin a zajištění energie a dopravy. To bude již mimo podnikavost a schopnosti ředitelů podniků a může proto do značné míry ovlivnit jejich působnost, jakož i rentabilitu podniku. Stejně tak zastaralý strojový park, který se nedá odstranit čarovným proutkem a zůstane v provozu i za nového řízení, nebude přispívat k tomu, aby se vyrábělo dobře a levně. I to nejlepší úsilí jednotlivých vedoucích podniků může ztroskotat právě z těchto důvodů.

Snad právě proto se nový způsob zavádí zatím jen experimentálně, aby se zjistila nosnost současného československého hospodářství pro tyto změny. Během letošního roku se mají dořešit některé "otevřené problémy" a připravit realizace hlavních principů nové soustavy. V r. 1966 se mají zavést principy nové soustavy v hlavních hospodářských odvětvích.

Se zřetelem na zájmy a potřeby širokých vrstev našeho obyvatelstva je naším vřelým přáním, aby přechod z extensivního hospodaření na intenzivní jim přinesl - jako výrobcům i jako spotřebitelům - lepší výsledky, než centralizovaný systém dosavadní. Bohužel,

"SOKOLSKÉ ŠIBŘINKY" KONAJÍ SE V SOBOTU 27. ÚNORA 1965 NA SOKOLOVNĚ 1621 DUPONT ST. TORONTO 9.

WINSTON CHURCHILL – MUŽ DVACÁTÉHO STOLETÍ?

Ferdinand Peroutka.

Roku 1936, před válkou, vážený anglický týdeník Economist napísal o Churchillovi: "S neomylným instinktem sleduje vždy nejhorší politiku". Po válce též časopis napísal: "Po celý svůj život se budeme honosit tím, že jsme žili, když Churchill byl živ". Mezi těmito dvěma citáty se odehrává jedna z nejpoutavějších osobních a duchovních historií moderní doby.

Před válkou vlastní Churchillova konservativní strana ho nešetřila žádné hanby a hany, které mu mohla připravit. Cokoli je řečeno o tehdy vládnoucí konservativní straně platí také o tehdejší opozici. Celá Anglie hledala mír a klid, které již nebyly na světě. Byla rozpačitá nad tím, že se objeví vily primitivní a brutální síly, které pokládala za vyhynulé. V této periodě Anglie, jako Goethova matka, si nepřála slyšet špatné zprávy. Churchill byl neoblíben jako posel právě takových zpráv. A navrhoval věci, které by jistě rozlobily Hitlera, před nímž Anglie byla na rozpácích: na příklad, aby Anglie zbrojila, když Hitler zbrojí. Celá Anglie se spojila, aby nedbala Churchillových výzev. To to bylo mnohokrát popsáno. Někteří věci nelze dokázat sebe lépe vedenými slovními pútkami. Ale když vypukla válka, události ukázaly pravdu. Brzo Chamberlain musel uznat, že vedl Anglii do zkázy, odstoupil a jeho místo nastoupil Churchill. Také to bylo dostatečně popsáno.

Dva muži stáli nyní proti sobě, z nichž každý svým způsobem měl kořeny v minulosti. Někým způsobem Churchill ušel ocbablosti svého prostředí. Jakoby se v něm byly zachovaly energie staré Anglie, alžbětinské a viktoriánské. Je možno, jak se děje, posmívat se omezením, jež si ukládalo Viktoriánství, ale byla to ještě silná doba. Hitler kořenil v mnohem dávnější minulosti. Vášnivě se zabýval germánskou mythologií a pokládal za možno vzkrísit ctnosti předkřesťanských germánských bohů a předhistorických hrdinů, o nichž četl v prastarých knihách. Shledával, že na prvním místě jejich ctností stála krutost, kult hrubé síly, výlučná oddanost jednomu kmenu a nemilosrdnost ke všemu ostatnímu. Avšak tento mytologický proscený muž měl druhou stránku povahy: stejně vášnivou zálibu v moderní technice. Nejen Polsko, nýbrž i Francie téměř okamžitě podlehly kombinaci starogermánských ctností, jak si je Hitler představoval s nejmodernější válečnou výzbrojí. Anglie byla největší světovou říší, ale když válka již byla nevyhnutelná, stála teprve až na šestém místě ve vojenském letectví. Pozemní anglická armáda v létě 1940 neměla mnohem více zbraní, než zachránila anglická expedice po útoky z Francie. Německo se připravilo k invazi a v Londýně dobrovolníci cvičili se dřevěnými puškami a na venkově sundávali se stěn lovecké pušky.

Vzpomínaje na tuto dobu, Anthony Eden píše ve svých pamětech, že Churchillovy řeči byly "téměř hlavní zbraní, kterou jsme měli". Jak mohou být řeči téměř hlavní zbraní? Churchill mluvil na dvě fronty: k Hitlerovi a k Angličanům. Roku 1937 Hitler vyhlásil svým generálům, proč přišla vhodná chvíle k útoku. V podstatě pravil, že v Anglii a Francii nyní vládnou opovržením slabší, kteří by mohli být nahrazeni někým energičtější, kdyby útok byl odkládán. Jmenoval Churchilla. Je tedy možno, že Anglii pod vedením Churchillovým pokládal za tvrdší sousto, než byla za Chamberlaina a že naslouchaje vzdorovitě a vyzývavým řečem Churchillovým, na konec upustil od podniku v němž by bylo přílišné riziko. Snad, nevíme. Pamätujeme jen, jak často si stěžoval, že Churchill nechce uznat, že byl již poražen. Nepochybnejší význam měly Churchillovy řeči, pokud byly pronášeny k Anglii

čanům. Do té doby Anglie se pokládala za osudně oslabenou zemi, již nezbyvá než opatrnost, kompromis a ústup. Francie ustoupila až do kapitulace. Nyní Anglie, zase politikové i lid, odmítla kapitulaci, ačkoli se mohlo zdát, že situace je beznadějná. Tuto proměnu je třeba vysvětlit. Poněvadž to byla náhlá proměna, musíme předpokládat, že Churchillovy veřejné projevy probudily zemi. Nebo, poněvadž uznáváme omezenost i geniovy role, pomáhaly probudit energii země. Snad sama Anglie byla poněkud udivena a ra dostně rozčilená, když náhle se jí ukázalo, co dovede.

Máme pravdu, když pravíme, že slova jsou slabá proti skutečnosti a máme pravdu, když pravíme, že někdy slova mají velkou moc a vytvářejí skutečnost, nebo ji alespoň odhalují, což může mít téměř stejný význam. A je čas pro malá a čas pro velká slova. Zdržlivý skeptický styl má své ctnosti svou užitečnost: zabráňuje nám skládat do skutečnosti více, než v ní je. Ale jsou chvíle v dějinách, kdy lidé jsou postaveni před smrtelné nebezpečí, které jim musí být odhaleno v plném rozsahu, kdy historie se může dát tím, nebo oním směrem podle toho, jak budeme jednat a kdy velká lidská věc je v sázce. Na takovou křižovatku dějin byl postaven Churchill a bez ostychu používal velkých slov. Podle výsledku, jaký to mělo na ty, k nimž mluvil, je třeba usoudit, že lidé právě toho potřebovali.

Ve svobodných zemích v klidných dobách lidé žijí ve svobodě jako žijí ve vzduchu: nestrachují se o ni. Podvědomně se věří, jako v Anglii a Francii v letech třicátých jaksi se věřilo, že historie již nabyla určitého vkusu a nedovolila by návratu tyranie. Svoboda je ponechána univerzitním profesorům, aby ji definovali. Počínají si s ní, jak dovedou: analyzují ji. Přicházejí na to, co dávno mohlo být známo: že svoboda jedinec v moderní společnosti není absolutní, že právo jedince je omezeno právem jiných jedinců. Dospěvše k tomuto poznání, připojují k pojmu svobody mnohá "ale". Když tomu člověk dosti dlouho naslouchal, téměř přestává vědět, co je svoboda a proč je třeba se strachovat o její pád. Avšak jsou okolnosti, kdy otázka svobody rázem se stává prostší a jasnější. Když člověk fyzicky a duševně svobodu ztratil, rázem ví beze všech "ale" co byla svoboda. Obrisy svobody jsou zřetelnější na černém pozadí tyranie. Proto dnes myšlenka svobody ožívá ve své plné síle za železnou oponou. Tu svoboda opět nabyla svého dramatického charakteru jako něco, co může být dobyto a zase ztraceno, ztraceno a zase dobyto.

První podmínka, aby lidé bojovali pro velkou věc a vzali na sebe břemeno "krve, potu a dřiny", je, aby ji viděli velkou.

Tentokrát svět měl všechnu příčinu byt vděčen řečníckému a literárnímu stylu jednoho muže. Čas od času lidé potřebují, aby bylo proraženo jejich všední vědomí a ve velkých rysech jim uvedeno na mysl, v čem žijí. To dělá poesie, literatura, umění a muži jako Churchill. V nezapomenutelných větech řekl, jaké jsou obrysy možného osudu. Odhalil všechnu ponuru poesii situace. Ve slovech, která se od slohu politických rutinérů té doby lišila tak, jako se liší balvány od kaminků, Churchill vyjadřoval základní věc základními slovy. Slo o to, zda ze světa zmizí svoboda, ne luxusní svoboda, ale poslední stopy svobody vůbec. Útok byl horší než kdykoli dříve. V historii bylo mnoho tyranii, ale byly to nedbalé improvizované a lehkomyšlné tyranie. Nyní za kanálem, který dělil Anglii od pokořeného západní Evropy, prostírala se již vláda tyranie dokonale organizované, systematické, nic nevynechávající totální tyranie, která se radila s vědou, jak vytvořit techniku tr-

valého, konečného potlačení. Tato pečlivá tyranie myslila na staletí dopředu. Činila všechna opatření, aby se vždy znovu obnovovala, a aby vždy nová generace tyranů byla vychována v umění potlačování. Kdyby tato tyranie byla zvržena, nebylo by návratu. Snad teprve po stech letech bylo by se zase poprvé nesměle ozvalo staré evropské volání: Dejte nám konstituci!

Myšlenka a cit je počátek všech lidských činů. V Churchillově případu výtečnost literatury a pěstěného slova zahrály významnou roli v dějinách. Někdo s horším stylem sotva by byl tak objasnil ideu a vzbouřil cit a probudil tu energii Anglie. Churchill byl příliš instinktivní Angličan, aby nejdříve nemyslel na svobodu Anglie. Ale v té chvíli svoboda Anglie byla svobodou světa. V kritické chvíli Churchill obnovil ohnivý řečnictví demokracie a svobody, toto téměř vyhynulé umění.

Jako jeho osobnost, tak jeho styl má podzemní spojení se starší dobou, jakoby s předprůmyslovou Anglií, kdy stroje ještě nebyly větší než muži. Jeho obrazovost byla mohutná, jako u Alžbětinských dramatiků, jeho věty ocelové a pádné jako u římských historiků. Bylo to zatím poslední vítězství klasického stylu nad moderním člověkem, velká slova pro velkou věc. Churchill vrátil klasický styl do doby, v níž upadl v opovržení. Opakujeme, že toho bylo sverchovaně třeba. Churchill byl neochotný student a neměl rád latinské studium. Sotva čerpal poučení přímo z římských klasiků. Ale jistě se učil od starých anglických historiků, Gibbona a Macauleye, kteří do své doby přenesli mužné ctnosti římského stylu. Jeho styl měl svaly. Také to byla vlastní anglická tradice: ve stylu anglické renezanace, která četla staré autory a kdy Shakespeare se prolínal s Plutarchem. Existují velcí muži? Je věčný dialog mezi celkem společností a jedinci. Duch času rozhoduje všechnu hlavní věc, ale někdy je třeba jedince, aby káral hříchy ducha času. Jedinec i kolektiv mají své omezení. Někdy jedinec napravuje omezené chápání kolektiva, jindy naopak. Podíváme-li se dobře, takto historie vždy postupuje kupředu. Snaha o duchovní vyhlazení jedinců odporuje všemu, co víme o tom, jak historie funguje. Ochablý anglický demokratický kolektiv z let třicátých potřeboval vůdce, který k němu nepatřil svou psychologií a dovedl řeči i činy sprostředkovat ctnosti doby starší.

Nikdo se neodvažuje říci, že tenkrát události by se vyvinuly stejně bez Churchilla, jako s ním. Není-li toto známka velkého muže?

ČSNS ODBOČKA BATAWA

dovoluje si zvát na

"STAROKRAJOVÝ KABARETNÍ VEČER"

V COMMUNITY CENTRE NA BATAWÉ

- v sobotu dne 27. února 1965. Večere se podává v 6 hodin večer - občerstvení všeho druhu - Kuplety - sólové vystupy - předvedou naši přátelé - členi Svazu sportovců z Toronta - po programu krajanská zábava - zpěv - účinkuje známá trojice - Rábel - Naska - Dačar - Srdečně zveme naše krajany a přátele z celého okolí -

Z TORONTA

Kanadská národní výstava sportovců se letos bude konat na CNE ve dnech 12. až 20. března. Zvláštní atrakcí bude "Zelená příšera", nejrychlejší závodní auto světa, které měří 21 stop a má motor o 17.500 koních!

Čs. demokratické organizace ve svobodném světě se připravují na důstojné vzpomínkové tryzny za dr. Miladu Horákovou. Komunisté ji poravili před 15ti léty, dne 27. června 1950.

ANGLIČAN O VOJNE V RUSKU

ALEXANDER WORTH; RUSSIA AT WAR, 1941 — 1945

New York, E. P. Dutton and Co., Inc. 1964. Str. 1100. Cena \$10.00

Dr. Juraj Slávik

Na obálke k tejto skutočne obažnej knižke napísal William L. Shirer, že je to "najlepšia kniha, ktorú vôbec budeme pravdepodobne mať o Rusku vo vojne v angličtine". Tento výrok skutočne možno potvrdiť. Alexander Worth, ktorý pracoval za vojny pre B. B. C. a bol v Sovietskom Sväze korespondentom pre niekoľko anglických časopisov, narodil sa v Petrohrade r. 1901 a dokonale ovláda ruštinu. Vo veku 17 rokov emigroval do Anglie a vyštudoval na univerzite v Glasgowe. Potom žil ako žurnalista pre anglické časopisy v Paríži. Od počiatku nemecko-sovietskej vojny bol s krátkou prestávkou v Rusku až do roku 1948 a stále veľmi podrobne sleduje udalosti v Sovietskom Sväze. Znal osobne všetkých politikov sovietskych a generálov i maršalov - a mal s nimi počas vojny jedinečné dôležité rozhovory. Worth je ovšem dôsledným demokratom, ale chápe veľmi dobre ruskú a tiež sovietskú dušu a jeho stanovisko, ač správne so stanoviska západných spojencov, je veľmi objektívne a precitén často i srdcom a sympatiou k obyvateľom Sovietskeho Sväzu.

Worth popisuje veľmi podrobne, ako došlo k útoku Hitlera na Sovietsky Sväz, ba už prv uvádza veľmi správne a s mnohými neznámymi údajmi, pod akou dilemou stálo Rusko v r. 1939 a jak došlo zvlášte k sovietsko-nemeckému paktu. Kriticky líči nové delenie Polska a vojnu fínsko-sovietskú. Potom hovorí o tom, ako sa chovali Sovietsi pri a po páde Francie a počas bitky o Angliu. Vypočítava to, čo predchádzalo nemeckému útoku na Sovietsi a tiež to, čo Sovietsi poskytli Nemcku od 1. januára 1940 do 22. júna 1941 na zbraniach a iných pre vojenskú potrebu určených tovaroch.

Úplným objavom je Worthovo líčenie, ako Sovietsi začali vojnu v roku 1941 nepripravení a ako v októbri 1941 bezmála už prehrali vojnu. Worth veľmi účinne dokazuje, ako sovietske obecnstvo bolo vo svojom odpore oslabené tiež faktom, že protinacistická propaganda bola oslabená až neveriteľne a že sovietská vláda nevyužila tých dvadcať mesiacov trvania paktu s Hitlerom k príprave odolat eventuálne nemeckému útoku. Nemci víťazili a zaplavili sovietské územie v neuveriteľne krátkom čase. Bol to skutočne "Blitzkrieg". Počas bitky o Moskvu 16. októbra 1941 bola v Moskve úplná panika, až ko nečne prišla na jar 1942 sovietská protiofenzíva v bitke o Moskvu. Toto líčenie Worthovo je snád najdramatickejšou epopejou jeho knihy. Vyrovnáva sa jej len líčenie boja o Leningrad od septembra 1941, keď vyše trímilionové mesto bolo obkolesené a hrdinsky sa bránilo cez tak zvanú zimu v roku 1942 až do roku 1943, keď konečne blokáda bola aspoň čiastočne zlomená.

Worth však vo svojom diele hovorí aj o iných veciach, než boli bitky, porážky a víťazstvá. Hovorí o zachraňovaní priemyslu odsunutím na východ, o t.zv. porostovských reformách, o Stalinovom smierení s cirkvou a o získaní ortodoxného kňazstva pre bojujúcich, ktoré viedlo všetky tieto udalosti vypočítavať.

Potom však príde zvrát vo vojne - Stalingrad. Tu je Worthovo líčenie uprútného a nie jednostranného boja na výške. Líči tieto boje nielen na základe informácií jednotlivých veliteľov - sovietskych a nemeckých, nie len na základe údajov, jak sa uplatňovali svojho času, počas vojny, ale i ako ich podáva zmenená nová história, ktorú Sovietsi dali napísať a "opraviť" až po odstalinšteni v rokoch 1960-63.

Obkolesenie veľkého počtu Nemcov a úplné zničenie nemeckej armády poľného maršala Paula, v ktorom bolo zajatých 24 ge-

nerálov, včetně poľného maršala, 2500 iných dôstojníkov, 91,000 zajatých vojakov, zabitie ďalších 100,000, ktorí umreli medzi 10. januárom 2. februárom 1943 bolo udaných 750 zničených lietadiel, 1550 tankov, 480 dolových vozov, 8000 diel, 61,000 nákladných vozov, a mnoho ďalšieho materiálu 22 celých divízií bolo zničených alebo zajatých. To ovšem znamená dokonalý obrat na ruskom fronte a skutočný obrat v druhej svetovej vojne.

Worth líči podrobne i ťažkosti, ktoré sa vyskytli s Poliakmi a veľmi objektívne hovorí o katýnskych incidentoch. Potom popisuje akcie partizánov a hovorí o tom, ako Sovietsi nanútili t.zv. lublinský komitét za vládu v Pofsku proti snahám Churchilla a západných štátníkov. Líči objektívne osud Varšavy a uvádza podrobne tiež dôklady popisu toho, čosa stalov Tehéranu i počas druhej návštevy Churchilla v Moskve v októbri 1944. Worth neopomenul ani to, ako začala po úplnom víťazstve nad Hitlerom t.zv. studená vojna. Táto kapitola končí postupímskou konferenciou a dokončením vojny s Japonskom, po atomovom útoku na Hirošimu. Hovorí sa tiež ovšem o zásahu do tejto vojny Sovietsov.

Na mnohých miestach hovorí sa prirodzene priamo i o Československu. Zaujímavý je citát zo Stalinovej reči, ktorú tento povedal na 18. kongrese komunistické strany 10. marca 1939, 5 dni pred nacistickým pochodom na Prahu. K tejto reči Worth poznamenáva, že sovietska politika bola v marci 1939 stále ešte na linii "wait and see". Vstup nacistov do Prahy zničil nielen všetky Chamberlainove mnichovské ilúzie, ale spôsobil tiež, že Sovietsi boli v pozícii, kde museli čoskoro učiniť jasný výber. Zo Stalinovej reči 10. marca bolo jasné, že sa všemožne snažil, aby so do veci žiadnym spôsobom nezamiešal, ak by ovšem nebola možnosť zaraziť agresíov čiastočným uplatnením "kolektívnej bezpečnosti", čo by ovšem mohlo znamenať len proti-Hitlerovskú alianciu ne-agresívnymi mocnosťami. "Nemecká invázia Československa" pokračuje Worth "prišla pre Rusov, ako šok - ačkoľvek pravdepodobne nie, ako veľké prekvapenie". Litvinov poslal nemeckej vláde veľmi ostrú notu. V nej pripomenul právo Čechov na sebaúčrenie a poprel práve prezidenta Háchu, aby sa vzdal Berlínu. Litvinov končil takto: "Akcia nemeckej vlády nielen že nezmenšuje nebezpečia, ktoré ohrožujú svetový mier, ale môžu naopak ich len zvýšiť, otriasť politickou stabilitou Strednej Európy."

Worth hovorí potom, že po nemeckej invázii Československa obrátila sa britská vláda na Sovietsky Sväz a Halifax navrhol Majskému publikácii spoločnej anglo-francúzske - sovietskej deklarácie, v ktorej by sa povedalo, že tieto vlády vstúpia do okamžitej konzultácie o spoločnom zároku, keď by ktorýkoľvek európsky štát bol ohrozený. Sovietsky Sväz súhlasil s takouto deklaráciou, ale 1. apríla Chamberlain informoval Majského, že ustupuje od tejto myšlienky.

Pokračování přístě

DOŠLO PŘED UZÁVĚRKOU

Firma Goodyear Tire and Rubber Co., Akron, Ohio, nedávno odmítla prodat Rumunsku továrni zařízení na výrobu syntetické gumy, přesto že prodej byl schválen State Departmentem. Firma Goodyear zastávala stanovisko, že by tato obchodní transakce - která mohla dosáhnout výše 50 milionů dolarů - neprosplá zájmům USA a svobodného světa.

Mao Tse - tung prohlásil, že Čína nemá strach z atomické války, protože si může dovolit ztratit 200 až 300 milionů lidských životů.

ČS. MLÁDEŽ VÍ KDE JE LEŽ

Dokončení se strany 1.

rodni jídlo. Někteří učitelé byli tak dokonalí, že udělali ze Záhoře produkt tehdejšího společenského řádu a Matka v Polednici na to doplatila proto, že tenkrát neexistovaly jesle. Zlatem proměněným ve smeti předpověděl Erben zánik kapitalistického světa a Zlatý kolovrat byl oslavou manuální práce.

Tato zjednodušená političnost velmi neblaze zasáhla v oblasti srovnávání kapitalismu a komunismu.

Studentské práce na téma srovnávání kapitalismu a komunismu byly požadovány dvojmo, jedny podepsané o druhé nepodepsané. Rozdíl prý byl značný. Podepsané práce měly jednotný charakter! Na jedné straně se uvádělo vykořisťování pracujících, krize a nezaměstnanost v řádu kapitalistickém, - právo na práci, plánované hospodářství a bezplatné lékařské ošetření v řádu komunistickém. A nyní úryvky ze dvou prací nepodepsaných, které byly nejvíce "uvědomělé".

"V kapitalismu je, myslím každý člověk odkázán sám na sebe a svou práci. Nikdo se o něj nepostará, záleží jen na něm samotném. Jsou tam lidé ve podnikavější a více pracovitější, neboť kolik toho udělají, tolik mají peněz. Stávají se z nich silní lidé, ale sami přilísli pro sebe. Jejich smysl života je asi honba za penězi a večer zábava".

"Dělníci v kapitalismu proti bídě a vykořisťování bojují stávkami a věří v lepší budoucnost - socialismus a to jim dodává mnoho síl. Nespokojení lidé v socialismu těžko mohou bojovat stávkami a nemají před sebou žádný cíl, který by je poháněl v boji za lepší budoucnost. A proto žijí ze dne na den".

Ostatní práce byly většinou jen samé názory na vyšší životní úroveň, lepší organizaci výroby a větší možnost cestování v řádu kapitalistickém.

Malí byli naučení generalizovat a tak tedy generalisují. Nezaměstnanost? Vždyť v západním

Německu pracují italští a španělští dělníci. Porovnávají výrobní podmínky v továrně na Volkswagen s potížením při vývoji auta Škoda. Do omrzelosti slyšeli o přednostech čs. školství a pak se dočtou, že ve Švédsku mají školáci mimo učebnic zdarma i obědy.

Tito mladí lidé jsou citliví na zacházení s fakty, nesnášejí fráze. Těžce na ně působilo referování čs. tisku v době kubánské krize. Kádrovací systém a slovo "posudek" je přivádí k velmi kategorickým soudům. Posudek není rentgenový snímek a posudkem se mohou vyřizovat různé osobní účty. Pokrytectví, dvojí tvář, pružné páteře - to všechno způsobilo strach posudku a snaha "mít se dobře".

Malí ztratili víru, že mohou sami něco ovlivnit, jsou přesvědčeni, že rozhodující jsou jen hmotová usnesení a z těchto pocitů pramení jejich nechuť k účasti na veřejném životě. Oprostili se od pokrytectví minulých let, nepřetvářejí se, dovedou být přímí, sebevědomí, což je příznačné i pro jejich vztah k dospělým. Někteří obránci dnešní mládeže přímo poklonují této kritičnosti, jako by to byla nějaká zásluha vědět o "lecjakém fleku na košilových bývalých svazáků", kteří měli nadšení, ale chyběla jim kritičnost.

Ale ať prý mládež kritizuje, ať zesměšňuje každé pokrytectví, ale ať cítí i ona trochu odpovědnosti za to, co se děje kolem ní. Úplně bezmocná přece není. I když prý neví vždycky, kde je pravda, ví dobře, kde je lež.

Taková kritika o neúspěchu komunistů získat mládež pro své cíle dokazuje, že komunismus je násilí, lež, pokrytectví omezené počtu lidí, kteří na základě těchto nectností si zaručují dobré bydlo a vládnoucí postavení. Lidem, kterým jsou tyto nectnosti nepřijatelné, je i nepřijatelný i komunismus. Proto čs. mládež komunismus odmítá a odmítá být spolu odpovědná za to, co se kolem ní děje a tím více za to, co se dělo v minulosti.

A. Salomoun.

POMŮZME ČS. UPRCHLÍKŮM!

Do redakce došel dopis od krajan J. M., který ztrávil šest měsíců v uprchlickém táboře Capua, A. A. I., Caserta, v Itálii a teprve před několika málo týdny se mu podařilo vystěhovat do USA. Žije v Midletown, Delaware a pozvala si zvyklá na nové prostředí. Adresu našeho listu si opsál z hlavičky "Našich Hlasů", které již od října m. r. do tábora v Capua-Caserta pravidelně posíláme.

Krajan M. píše, že dnes jsou na italském území celkem tři uprchlické tábory, do kterých přicházejí naši exulanti, kteří "odskočili" z autokarů během zájezdů, z výletních lodí, nebo které čs. režim pustil, aby Itálii navštívili jednotlivě. V několika případech jsou v italských táborech také jedinci, kteří jako turisté v Jugoslávii byli na návštěvě a přešli do Terstu z Istrie, nebo podplatili dalmatinské rybáře a přistáli po riskantní cestě přes Jaderské moře na východním pobřeží italského poloostrova.

Přesný počet našich uprchlíků v Itálii se nedá dobře stanovit, protože všichni se snaží Itálii co nejdříve opustit a vyemigrovat do Ameriky, Austrálie, nebo do Kanady. Pokoušejí se ze všech sil, aby prošli všemi formalitami co nejrychleji, protože Italové velmi neradi dávají cizincům pracovní povolení a navíc se naši uprchlíci bohužel těší soustavnému zájmu čs. komunistického vyslanectví v Římě. Podle zpráv očitých svědků odvažují se čs. diplomaté v autech až do těsné blízkosti táborů, zastavují uprchlíky časně ráno jdou-li do práce a nabízejí jim, že je kus cesty svezou a pod. Čs. diplomatická auta jsou poblíž táborů téměř tak často, jako auta z jugoslávského vyslanectví v Římě. Divíme se, proč italská policie takové jednání těchto cizích diplomatů trpí. Itálie je uprchlíky považována za zemi nepohostinnou. Češi a Slováci jsou rozstrkáni po

barácích a po světnicích mezi Jugoslávce a často trvá delší dobu, než se vzájemně najdou. Občas se stává, že mezi uprchlíky z Jugoslávie jsou i naši krajané z čs. kolonie z okolí Petrovce a Daruvaru a ti se většinou drží uprchlíků z Československa, ačkoliv mluví také chorvatsky.

Zdá se, že neustálá fluktuace v uprchlických táborech stěžuje práci komunistickým agentům, kterých je daleko méně, než v táborech v Rakousku, nebo v Záp. Německu. Na druhé straně je však jisté, že v Itálii je nejvíce domácích komunistů, kteří se prý sem tam i dostanou do administrativy uprchlických táborů. Není se proto co divit, že naši uprchlíci jsou velice opatrní a přátelství s krajanem nenavazují, pokud je dobře neznají. Největším uprchlickým táborem je Latina, následuje Trieste a přestupným místem k nastoupení pro vystěhovalectví je Capua - Caserta.

Krajan M. píše, že mimo "Našich Hlasů" docházely do Capua-Caserty pravidelně také noviny z Mnichova. Všechny tiskoviny se četly od první do poslední řádky, včetně inserátů. Potěší prý, když se uprchlíci dočtou o našich lidech v Kanadě, o tom, že mají úspěchy a že něco proti komunismu dělají. Je však pocit, že se na naše uprchlíky v Itálii zapomíná a ví se, že na př. American Fund má své kanceláře jen v Rakousku a v Záp. Německu. Krajan M. píše, že prošel všemi třemi italskými tábory, ale že se nikde nesetkal s nikým z čs. organizací v exilu. Ani s Msgr. Planerem nebyl ve styku, ani mu nebylo známo, že by vedl nějakou kancelář v Římě, která má pracovat pro naše uprchlíky v Itálii.

Pokud se týče emigračních formalit poznamenává krajan M., že velkou závadou na celém emigračním zřízení je neznalost a nemožnost dopátrat se postupu vyřizová

VÝZVA K STUDIU METAFYSICKÉ OTÁZKY SOUČASNÉ ČESKOSLOVENSKÉ KULTURY

Ladislav Radimský

V Československu dochází v poslední době k zajímavým proměnám, které různí lidé posuzují různě. Hospodářský bankrot například vede k revizi marxistických hospodářských principů ve prospěch dříve zavrhaných zásad manchestrovské školy, třeba zkonk nabídky a poptávky. Někteří v tom vidí i návrat k soukromnému vlastnictví, jako předpokladu vši svobody. Uvažují takt, tito lidé myslí velmi marxisticky, neboť v hospodářství vidí základ a ve všem ostatním jen nadstavbu uspořádání společnosti. Druzí začínají vidět vzdálenou možnost svobodných voleb, zapominají, že předpokladem svobodných voleb je svobodný člověk, jichž je u nás bohužel velmi málo. Třetí se radují z toho, že se rozšiřuje pole svobody věd a umění, poněvadž nevědí, že ani vědy ani umění nedefinují celého člověka. Všichni, o nichž jsem mluvil, přeceňují úlohu sociální, politické a státní organizace na vývoj člověka. Masaryk se této chyby nedopouštěl: v knize "Naše nynější krize" napsal: "Stát nás nespasí, my musíme udržet jej". Ztratili jsme jej už jednou. Proč? Ne jednou, už třikrát jsme svůj stát ztratili a proto ono "Proč" je ještě nalehavější! V České otázce Masaryk napsal: "Život státní a politický je jen skromnější část života duchovního". A v tom duchovním živo-

ni emigrace. Pokračuje v dopise: "Dnes, když jsme všim prošli, spočítali jsme, že se dá emigrovat po udělení politického azylu za 2 a půl až 3 měsíce. My jsme museli čekat 5, až 6. a i více měsíců. Jeden z příkladů: čtyřdolarový úřední telegram urychlí emigraci o celých šest týdnů. Ale kde vzít 4 dolary? Stálo by za to, dát takové zrychlující možnosti a vůbec celý sled úředních výkonů jdoucích za sebou do novin či letáků pro všeobecnou informaci."

V jiném odstavci krajan M. píše: "Kdo nemá na Západě známé, kteří by poslali peníze na nejnětější korespondenci, je ve velmi zlé situaci. O dojíždění na vyslanectví ani nemluví; to se řeší autostopem".

Z uvedených poznámek a poznatků jednoho z nejnovějších čs. přistěhovalců na tento kontinent je zřejmé, že krajské exulantské organizace ve svobodném světě a jmenovitě v USA a v Kanadě, dělají pro naše uprchlíky v evropských táborech pramálo. Ne dělají nic pokud se týče jejich emigrace na severo-americký kontinent. Zde se naskytá příležitost na př. pro ČSNS v Kanadě, aby poskytlo kanadským přistěhovalcům autoritám všeobecnou záruku pro všechny čs. uprchlíky, kteří chtějí vyemigrovat do Kanady a kteří jsou již prověřeni, ať již jsou v Německu, v Itálii, nebo v Rakousku. Krajan Z. S., který se do Toronta nedávno přistěhoval z Traiskirchen v Rakousku se domnívá, že by kanadským úředníkům ve Vídni stačilo, kdyby toto sdružení písemně složilo o naše uprchlíky zájem a slíbilo, že je uvítá na torontském nádraží a že se pokusí jim najít práci. Na cestu jim může půjčit sama kanadská vláda.

Vypadá to tak, že se dnes máme v Kanadě dobře a na naše méně šťastné spoluobčany ze starého kraje, kterým se podaří opustit "komunistický ráj", zapomínáme. Připomínají nám snad příliš pobyt v uprchlických táborech a smutné první měsíce našeho exilu? Cheeme se jim mstit za to, že nám také nikdo nepomáhal? Či se bojíme, že nám sem přijdou ujit dat z bohatého kanadského talíře?

Měli bychom se nad tím vším zamyslet a něco udělat. Může se dokonce stát, že se počet uprchlíků z Československa v roce 1965 zmnohonásobí a že tábory v Traiskirchen, v Zirndorfu a v Latíně budou plny Čechů a Slováků...

Bylo by dobře, kdybychom se na takovou situaci připravili! - Z.

tě i věda a umění jsou jen skromnější částí života celého člověka. Proč? Proč? Není to proto, že sama podstata svobody je otázka, která není ani politická, ani vědecká, ani umělecká? Filosof Berdajev napsal, že svoboda není z tohoto světa, že tedy je otázkou metafysickou. A Salda v 3. ročníku svého Zapisníku napsal na naši adresu doslova: "Metafysické kastráctví je vlastní příčinou naší bídě intelektuální". Majili oba pravdu, pak žádná z proměn, která se v Československu děje, není povahy trvalé a není Proměnou s velikým "P", po níž bychom jedině měli toužit a které jako vzdělanci, kteří nezradili, bychom měli připravovat cestu.

Užívám slov "metafysika" a "kultura". Povinně musím několika slovy vyloučit, co mi tyto dva pojmy znamenají.

Slova "metafysika" poprvé užil Andronikus z Rhodu pro sbírku Aristotelových děl, kterou umístil po nebo za díla, která se uváděla pod názvem "Fysika". Řecké slovo "meta" znamená jen "za" nebo "po", postupně se jeho význam rozšiřoval na "nad" nebo "mimo", takže metafysika měla jednat o všem, co bylo nad fysikou nebo vedle ní. Dnes se mluví o metafysice jako o filosofické nauce o Bytí, že se rozděluje na různé části, obecně na ontologii, která je čistou naukou o bytí, na teologii, vědu i náboženství, na epistemologii, nauku o poznání atd. Různé doby a různí filosofové zdůrazňovali rozličné tyto části, Aristoteles se zabýval metafysikou přírodních věd, Tomáš Akvinský metafysikou náboženství, Kant metafysikou nauky poznání, Leibniz ontologií. Od poloviny 19. století studium metafysiky upadá, materialistické systémy ji zneuznávají, marxismus ji vyhadzuje z věry vůbec. V posledních desetiletích však nastává obrát, pěstuje ji novotomista Jaques Maritain, Gotschalk a Collingwood a ovšem Alfred North Whitehead; Mikuláš Hartmann zvláště, přesně rozebírá metafysický pojem svobody a rozlišuje mezi indeterminací jako svobodou zápornou a sebeurčením jako svobodou kladnou. Současná metafysika klade proti Kantovi důraz na empirismus a na racionální metodu proti intuitivismu bergsonskému, je intelektualistická a humanistická, poněvadž se chce svou metodou zmocnit a poznat celého člověka, kterého ostatní vědy rozkrájely na částky. Metafysika slaví nejnovější svou renesanci, v Americe E.A. Burt vydává knihu The Metaphysical Foundations of Modern Science, kterou by si měl přečíst všichni ti, kteří se metafysice smejí.

"Kultura" je druhý pojem, který bych měl definovat, což je obtížné, protože pro velkou různost v názorech. Mně osobně vyhovuje definice, kterou propaguje Leslie A. White ve své knize The Science of Culture. Podle ní kultura je schopnost užívat symbolů. Co je symbol? Je to něco (věc, slovo atd.), čehož hodnotu nebo smysl určuje člověk, který toto něco užívá a to bez ohledu na fyzikální vlastnosti užívaného. Jen člověk je kulturní, poněvadž jen on a nikoliv zvíře dovede tvořit symboly a užívat je. Například mnohé zvíře vidí barvy tak přesně jako člověk, v černé barvě však nevidí smutek, v bílo-červenomodré vlajece symbol československého nacionalismu atd.

Vidíme hned, že kultura takto definovaná se stýká úzce s metafysikou, jež také je něco vylučné lidského. Obě je stejné paradoxní a já kladu důraz na toto slovo-poněvadž i úděl člověka - la condition humaine, jak říkájí Francouzi - je paradoxní. Člověk je jediný tvor, jež se sice fysicky podobá zvířeti, má však cíle naprosto jiné. Pascal ho definoval jako třítnu-myslici. Ví, že zemře, že je na tomto světě dočas-

ně, ale přece podle Pascala je stvořen pro Nekonečnost a Věčnost. Věří v paradoxnost svého postavení ve světě, věří v to, co je absurdní. Proto jen metafysika může chápat celého člověka - včetně jeho výry v absurdnost. Všecka náboženství jsou přiznané paradoxní, velcí křesťanští myslitelé vyslovené a vědomě přiznávají, že třeba myšlenka Svaté trojice, Bohočlověka atd. je paradoxní. Paradoxní obsahuje v sobě tajemné, což je něco jiného než nesmyslné. Právě paradoxní má často smysl hlubší než paradoxní, poněvadž se blíží lidskému osudu na této zemi. Paradox-český protíná-v-není protismyslnost. Umění jistě není protismyslné, je však ve svých velkých formách paradoxní, protože bojuje proti smrti, protože chce zvěčnit to, co propadá zkáze. Proto v základě každého velkého umění - egyptského, řeckého, středověkého - je určitá metafysika, boj se smrtí, "agonie", jak říká Unamuno. Kulturní dějiny podle mnohých začly tehdy, kdy člověk dal do hrobu svému druhu nádobku s jídlem nebo zbraň, začaly metafysikou. Bez metafysiky by se Homérova Illiada podle André Malraux změnila v starověkou verzi Offenbachovy Krásné Heleny. A dramata Aíchylova, Sofokleova, Calderonova i O'Neillova, a romány Dostojevského i Kafky v pouhé krávy. Domnívám se, že nejzajímavějším moderním filosofem je Teilhard de Chardin, poněvadž se jeho filosofické soustavy podařilo smířit nejmodernější vývojové teorie s křesťanskou metafysikou, jak mu Julian Huxley ve své předmluvě k Teilhardově knize Zjev člověka výslovně přiznává. Teilhard poprvé osvětlil cestu člověka, bojujícího proti druhému zákonu entropie s jeho tendencí k uniformitě a rozpadu energií.

Rekl jsem již, že úpadek metafysiky z poloviny devatenáctého století zasáhl i český národ, čímž připravil cestu filosofii marxistické a cestu ke komunismu. Současný komunistický ideolog Arn. Kolman ve svých spisech a zvláště v knize, nazvané Výhledy do budoucna, výslovně říká, že podle "našeho názoru žádná tak zvaná "čistá" filosofie existovat nemůže, to znamená, že marxistický filosof musí být spjat jak s konkrétním životem, tak s konkrétní vědou. Je pochopitelné, že buržoazní-idealistická a metafysická filosofie postupně odumře, stejně jako ostatní ideologické relikty třídní společnosti". Nemohlo nás překvapit, že Vysoká škola při Ústředním výboru komunistické strany československé v y d a l a knihu Josefa Patočky, nazvanou Základní problémy marxisticko-leninského učení o náboženství, v níž se tvrdí, že metafysické problémy prostě neexistují, což podle toho, co jsem již řekl, znamená, že neexistuje dualismus člověka, že člověk je tvor jen biologický, nikoliv kulturní.

Po tom všem mohu vyslovit onu výzvu, jež je předmětem tohoto článku. Chtěl bych, aby se nestudovaly jen otázky politické, hospodářské, sociální atd. současné československé kultury, nýbrž i otázka metafysická, která jediné dovede poznat celého českého a slovenského člověka, jeho minulost, přítomnost a budoucnost a jeho místo v kulturních dějinách světa. Protože takové studium je nemožné v dnešním Československu, mělo by být hlavním úkolem československého exilu. Co následuje, jsou jen mé skromné připomínky a náměty.

Pokračování příště

Vojenský průmysl pro egyptskou vládu vybudoval Wilhelm Voss, bývalý nacistický správce Škodových závodů za německé okupace.

Firma Krupp vyjednává s Polskem o obchodní smlouvě.

Podle zprávy londýnského "Sunday Express" Tshombe byl varován, že jestliže ze svých služeb nepropustí "bílé žoldnéře" a nezahájí jednání s představiteli rebelů, že ho potká tentýž osud, jako presidenta Diem-a ve Vietnamu.

Z HAMILTONU

Československé Národní Sdružení v Kanadě, odbočka v Hamiltonu vás zve na VEČER T. G. M. V upomínku 115. narozenin prvního presidenta ČSR. TOMÁŠE G. MASARYKA, který se koná v sobotu dne 6. března 1965 ve Wentworth Arms Hotelu, Colonial Room I. poschodí, Main a Hughson Street, Hamilton, o osmé hodině večerní. "KDE NENÍ VÍDĚNÍ, HYNE NÁROD" bude proslov Br. Dr. J. Čermáka z Toronto. Bratři B. Račinský a W. Springle, vyplní uměleckou hudební část. Alenka a Ctibor Nuskovi, přednesou básně.

ODBOČKA ČSNS MONTREAL

ČSNS Montreal konalo dne 8. února svou řádnou valnou hromadu, na níž zvolilo tyto členy výboru: Dr. Jiří Škvor předseda, sestra Olga Velanová a Dr. František Stein, místopředsedové, ing. Dalibor Košatský, jednatel, Jiří Kořistka, zástupce jednatele, Fr. Červený, pokladník, Sláva Zicha, kult. referent, E. Světníková, zástupce kult. referenta, Lenka Kaláblová, soc. referentka, Zbyněk Vlček, školský referent, Hana Fišchlová zapisovatelka. - Dalšími členy výboru byli zvoleni: ing. J. Carda, s. Karla Michlová, s. Helena Poláková, Jana Zikmundová, Dr. F. Vohřízek, revisor úcty: Dr. J. Kotrlý a Dr. J. Valenta. - Po ukončení valné hromady se konala ustavující schůze výboru, na níž byl usnesen nejbližší pracovní program. - Dr. Škvor pokračoval dosavadním členům výboru, zvláště dlouholetému předsedovi, za vzornou a obětavou práci.

BATAWA HLÁSÍ

Sestra Eliška Janečková se podrobila operaci v trentonské nemocnici. Přejeme ji brzké a úplné uzdravení.

Bratr Karel R. Vytopil a sestra Julie Vytopilová odchází po třech letech z našeho středu do Spojených států, kde bratr Vytopil převezme vedení Batovy továrny v Salem, Indiana. Děkujeme jim touto cestou za jejich upřímné přátelství, které nescílněkrát dokázali nám všem, bez rozdílu a zvláště za jejich nesobeckou práci a úsilí o rozkvět Batawy. My všichni, kdož jsme měli příležitost spolupracovat s br. Vytopilem a sestrou Vytopilovou budeme s vděčností vzpomínat na dny které strávili mezi námi a doufáme, že Batawa pro ně zůstane i nadále domovem, do kterého se budou rádi vracet. Přejeme jim v novém působišti hodně štěstí, zdraví, spokojenosti a úspěchu.

Na výborové schůzi konané dne 3. února Odbočka ČSNS Batawa projednala důležité organizační a zábavní plány a bylo ujednáno, že:

1. Valná hromada odbočky se bude konat ve čtvrtek 11. března v Community Centre.
2. Všichni přítomní jednohlasně podpořili návrh, aby byl kardinál Beranovi zaslán blahopřejný dopis a peněžní dar.
3. Masarykovu Memorial Institutu bude poslán šek na sto dolarů, jako druhá splátka na postavě ní Domova pro sestřelé krajany v Kanadě.
4. Zasluzhy našeho člena br. Karla Starka o rozkvět naší odbočky byly uznány a zároveň byla oceněna jeho práce ve prospěch ČSNS v Kanadě. K jeho 60. narozeninám bude mu poslán blahopřejný dopis.
5. Velmi pěkný a upřímný dopis od našeho bratra Dr. L. Lindsanyho byl se zájmem sledován. Dr. Lindsany byl přeložen do stanice Radio Free Europe v Mnichově - jeho vzpomínka na Batawu, kterou považuje za svůj druhý domov a jeho přátelský a kladný poměr k nám na Batawě nás nesmírně potěšil.
6. Širší Výkonný Výbor ČSNS v Kanadě bude konati schůzi na Batawě a to v sobotu dne 27.

O NAŠICH LIDECH

choreograf, paní Alice Lexová

Umění neznamená jen štetec, sochařovo dláto, housle či klavír, nebo výkon skladatelů. Je to obor, který lze vyjádřit jediným slovem - pohyb, či dynamika; umění tance. V tomto směru je vyslankyní Československa na západě paní Alice Lexová, jedna z neaktivnějších členek Společnosti pro vědu a umění.

V době před II. světovou válkou dosáhla baletního vzdělání v tehdy renomovaných školách Iva na Cortina v Poděbradech, Szynglarského, Macharovského a Mildnerové v Praze a stala se první ballerinou Kladenského divadla, jež mělo vynikající pověst mezi mimopražskými scénami.

Za svého působení v exilu se paní Lexová představila mnohokrát. Za poslední dvě léta vystoupila na Pittsburghské universitě s vlastním programem v rámci večera "Czechoslovak Room" na Fairleigh Dikson University v Rutherfordu, N. Y. a na sjezdu Evropských žen v exilu. Loňského roku byla několikrát vystupující hostem na sokolských slavnostech svou choreografií Májového tance - 6 párů a solo; - na sjezdu Společnosti pro vědu a umění na Columbijské universitě a na světové výstavě v New Yorku solovým vystoupením.

Velkého úspěchu dosáhla svou interpretací Smetanovy Vltavy na koncertu Společnosti Charloty Masarykové v New Yorku dne 10. ledna t. r. Na taneční tvorbě paní Lexové spolupracuje její manžel, Dr. Hanuš Lexa, známý jako dobrý pianista.

Prof. Miloš Šebor.

PLÁNIČKA "60"

Známy čs. brankař František Plánička se doma dožil "60". Hrál v barvách pražského SK. Slavia ve více než 1.000 zápasech a dres reprezentanta čs. národního fotbalového mužstva si oblékl celkem 74 krát. U příležitosti svých sedesátých narozenin poskytl rozhovor novinářům, během kterého prohlásil, že vedoucí SK. Slavia nejprve jeho žádost o přijetí do mužstva důrazně odmítl slovy: "Jste příliš malý a nebudete nikdy dobrým brankařem".

Přesto se stal František Plánička jedním z nejlepších brankařů světa. Spolu se Španělem Richardo Zamorou stali se legendáři v letech dvacátých a třicátých.

Z TORONTA

Co můžete dělat, když vám sou sedív pes dělá škodu na vaší zahradě, nebo před domem? V Torontě se doporučuje stížnost policii, která zakročí podle předpisu, že psi nemají běhat volně po ulici. Po takové výstraze můžete pak, při opakovaném výskytu psa, nechat chytit a dopravit jej do budovy Spolku pro ochranu zvířat. Vznikla-li vám škoda na majetku, můžete souseda žalovat.

Chcete si zaplavat v krytém bazénu? Tyto bazény jsou k dispozici veřejnosti: Trinity Recreation Centre - LE7-2519 - , John Innes Recreation Centre - EM6-0767 - a S. H. Armstrong Recreation Centre - HO3-5721 - . Doporučuje se také University Settlement House, 23 Grange Rd., blízko Queen St. a Beverley.

Mezinárodní ústav v Torontě vydal studii "Newscomers in Transition" o péra E. Fergusonové. Studie má 128 stran a dostane se jí v Ústavu, 709 College St.

únoru v 1. hod. odpoledne v Community Centre.

Tentýž večer odbočka ČSNS Batawa uspořádá "Krajanský kabaret" za spolupráce našich bratrů a sester - členů Čsl. Svazu Sportovců v Zahraničí z Toronta. Večere se bude podávat od 6ti hodin večer.

Po obědvení a programu budou "Batawští šumáři" Rabel, Nuška a Dačar hrát ke zpěvu a tanci. Zveme na tento podnik naše přátele z celého okolí. Jistě se pobavíte! Přijďte!

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ
PENĚŽNÍCH ÚSPOR
DOMY obytné a obchodní
TOVÁRNÍ OBJEKTY pronajaté

S. REDINA
Real Estate

723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

MILOVNÍKŮM DIVADLA

Nové kanadské divadlo za řízení Rein Andreho předvede ve dnech 2. až 7. března t. r. na scéně divadla Ustřední knihovny komedii "The Kratt", kterou napsal estonský dramatik Eduard Wilde. Soubor oslaví touto hrou stoleté výročí narozenin autora, který žil a tvořil také v Dánsku, v Německu a v USA. Původní název hry dokončené v roce 1913 byl "Pisuhand" a ačkoliv hra byla přeložena do angličtiny těsně po První světové válce, nikdy nedošlo k jejímu provedení na severoamerickém kontinentu.

V hlavních rolích vystoupí H. Pukitis - litevského původu - a sl. Anja Gustafsson - finského původu - . V dalších rolích jsou: Elsa Ziverts, Ausma Sungalis, Jeno Lombi a Bill Butler, vesměs lidé, kteří se do Kanady přistěhovali během posledních 10ti let.

Nové kanadské divadlo je nyní ve třetí umělecké sezóně a pokud se týče produkci, jejich úroveň se stále zlepšuje. Po hře "I Remember Mama" v roce 1963, následoval drama "The Witch Will Return" s M. Třešňákovou v hlavní úloze a psychologické dánské drama "Off The Rails".

Obyčejně přísní torontští divadelní kritici představení souboru chválili. Kdo viděl nácviky představení "The Kratt" nepochybuje o tom, že umělecky bude tato hra vyvážena dosavadními snahami R. Andreho a skupiny nadšenců kolem něho.

Co však pokulhávalo, byl zmenšující se zájem veřejnosti o představení a ani placený propagační agent najmutý v předvečer premiéry hry "Of The Rails" nepřinesl žádoucí změnu. Zdá se, že další finanční pomoc Metropolitního výboru a Provinčního výboru pro umění bude záviset na tom, zda se divadlu podaří naplnit hlediště.

Večerní představení začínají vždy v 8.30 hod., sobotní a nedělní matiné ve 2.30 hod. odp. Vstupenky jsou od jednoho a půl do dvou a půl dolaru. Bližší informace na tel. č. 261-3487 a nebo HU-5-7823.

HOLLYWOODŠTÍ ALCHEMISTI

Mnoha návštěvníků amerických biografů vrtá hlavou, jak je to vlastně s titulkými filmy. Čtou v novinách, že se začal v Hollywoodu filmovat snímek pod jménem "Venkovani". A než se film dotáhne, již se jmenuje "Velký víkend". Ale do biografu pak přijde pod jménem "Drahé srdce". Do těchto záhad, které trápí návštěvníky biografů, vrhl teď trochu světla filmový korespondent The New York Times z Hollywoodu, Petr Bart.

Pokud jde o tituly filmů, byl Hollywood vždy rozdělen na dva tábory. Příslušníci jednoho tábora tvrdí, že dobrý titul může filmu zajistit velký finanční úspěch. Producenti náležející do tohoto tábora uctívají tituly, sřezí své zvlášť drahocenné tituly jako oko v hlavě. Tak na příklad režisér Blake Edwards dal příkaz svým právním zástupcům, aby napsali výhrůžný dopis producentovi Robertu Altmanovi, aby okamžitě přestal užívat názvu "Tati, cos dělal za války?" Protože prý Blake Edwards na tento lákavý titulek přišel první. Altman právním zástupcem klidně odpověděl, že nápis "Tati, cos dělal za války" byl již na plakátech z První světové války - ale nicméně prý, aby si ušetřil tašky, dal svému novému filmu jiný název!

Hollywoodští výrobci, aby předešli plagiátorství titulů, často dávají zaregistrovat v Americkém filmovém sdružení nejen titul fil-

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své drahé z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.
Toronto 2B
Tel. EM. 3 - 4366

Jarní "special"

od 291.- dolarů

(Loď tam a zpět)

AIR & OCEAN
TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,
(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

L. LUNSKÝ, OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou QUALITY PLUMBING & HEATING COMPANY Volejte LE 3-8396

mu, kterého hodlají použít, ale všechny jeho varianty. Tak George Axelerod a Gordon Carroll, výrobci filmů "Jak zavraždit svou ženu", dali mimo tohoto titulu zaregistrovat také titul: "Jak zavraždit svého manžela".

Ale zatím, co někteří výrobci jsou ochotni se soudit o tituly, existuje velká skupina producentů, kteří soudí, že na titulu vůbec nezáleží. Jeden z nich je Robert Blumofe, vice-president společnosti United - Artists. Blumofe tvrdí, že se přitažlivost titulů přeceňuje a že ještě neviděl jeden jediný případ, aby dobrý a lákavý titul pomohl na nohy slabému a špatnému filmu.

Uprostřed tohoto zmatku vzniká nyní třetí tábor, který tvrdí, že nezáleží na tom, zda-li je nebo není název filmu dobrý, nýbrž, že záleží na tom, jak je dlouhý. Čím delší, tím lepší - tvrdí tento třetí tábor. Skutečným zlatým hřebem pro přívržence tohoto tábora dlouhých titulů bude film, který má již brzy přijít do amerických biografů a bude se jmenovat: "Velkolepí mladí muži a jejich létající mašiny, aneb, jak jsem letěl z Londýna do Paříže 25 hodin a 11 minut". Ale přijatelný je ovšem také poněkud kratší titulek, za to mnohem slibnější. Bude se promítat film, který ponese název: "Promiňte, ale šouchal jste mě loktem do oka".

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

226 Queen St. W.-Toronto 2B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM TORONTO - PRAHA A ZPĚT

NA 21 DNI

\$ 479.30

Připravujete se na cestu do Evropy a nebo do Československa Obstaráme Vám visa a vstupenky na všechny významné podniky v ČSSR a v celé Evropě.

VESKERÉ OPRAVY

chesterfieldů a čalouněného nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

Volejte po 5 hod. večer

537-5592

NOVĚ OTEVŘEN

KRAJANSKÝ OBCHOD

AUGUSTA MEAT

AND FOOD MARKET

444 QUEEN STREET W.
TORONTO

TELEFON : 364-7565

Výsek všeho druhu masa první jakosti. Starokrajová výroba pražských uzenin. Moravské uzené. Slovenské a moravské klobásky. Výborné domácí jaterničky. Naše specialita: pražské párky a taliánky.

ZBOŽÍ DOVEZEME VÁM

DO DOMU ZDARMA

Joe Vlasák, jun. vedoucí.

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue

Toronto 4

Tel. 537 - 2631

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

Ak chcete koupit nebo prodat nehnutečnosti v Torontě obraťte sa na

MICHAEL J. VLČKO,

Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefón 533-2288

Člen

"Toronto Real Estate Board"

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ

347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196